

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Fylkeslandbruksstyrene
Fylkesmennene
Statens landbruksforvaltning

A Vår ref
200901484-/IAA
dek 2

Dato
15.10.2009

Orientering til fylkeslandbruksstyrene og fylkesmennene

Fylkeslandbruksstyrene opphører fra 1. januar 2010. Styrenes oppgaver overføres til fylkesmennene og fylkeskommunene. Fylkeslandbruksstyrene og fylkesmennene orienteres i dette brev om de endringene dette innebærer, og om hvordan fylkeslandbruksstyrene bør håndtere saker som skal avgjøres nær opp mot ikrafttredelsen av endringene.

1. Innledning

I Ot.prp.nr. 10 (2008-2009) Om lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv. ble det foreslått flere endringer i forvaltningsorganer og oppgaver på fylkesnivå. Forslagene ble behandlet og vedtatt av Stortinget i desember 2008. Ett av forslagene i forvaltningsreformen var at ordningen med et statlig fylkeslandbruksstyre i hvert fylke skal opphøre.

Opphør av fylkeslandbruksstyrene har medført flere endringer i jordloven, jf nedenfor, og forskriften om fylkeslandbruksstyrene (Forskrift om fylkeslandbruksstyra – FOR-1993-09-20-900) blir opphevet med virkning fra 1. januar 2010. Forvaltningsoppgavene fylkeslandbruksstyrene har hatt, samt styrenes myndighet til å avgi innsigelse i saker etter plan- og bygningsloven og vernelovgivningen, overføres til fylkesmennene.

Forvaltningsreformen innebærer videre at enkelte andre oppgaver som Fylkesmannen hittil har hatt, blir flyttet til fylkeskommunen, jf omtale av dette i Ot.prp.nr. 10 (2008-2009). Landbruks- og matdepartementet vil komme tilbake til en samlet omtale av oppgaveoverføringene på landbruks- og matområdet i foreløpige og endelige oppdragsbrev for 2010 til fylkeskommunene, og i styringsdokumentene til fylkesmennene for 2010.

2. Endringer av lover og forskrifter som trer i kraft 1. januar 2010

Hjemmelen for de statlige fylkeslandbruksstyrene slik den fremgikk av § 5 i jordloven er opphevet, og det er foretatt endringer i § 3, jf Ot.prp.nr. 44 (2008-2009). Det ble samtidig foretatt endringer i odelsloven, konsesjonsloven, oreigningsloven, forpaktingsloven, jordskifteloven og skogbruksloven slik at fylkeslandbruksstyrenes oppgaver også etter disse lover blir lagt til fylkesmennene fra 1. januar 2010.

En rekke av fylkeslandbruksstyrenes oppgaver har vært fastsatt i forskrifter og vedtak. I følgende forskrifter og vedtak innenfor Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde vil det bli gjort endringer som følge av at fylkesmennene fra 1. januar 2010 skal erstatte fylkeslandbruksstyrene:

- Forskrift om nydyrking (FOR 1997-05-02-423).
- Forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål (FOR 1996-12-20-1200).
- Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, fylkeslandbruksstyret, Fylkesmannen, Statens landbruksforvaltning og Bergvesenet etter konsesjonsloven, jordloven og odelsloven (FOR 2003-12-08-1479).
- Forskrift om konsesjonsfrihet for visse erverv av fast eiendom, egenerklæring ved konsesjonsfrihet og om fulldyrket jord (FOR 2003-12-08-1434).
- Forskrift om saksbehandling mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven (FOR 2003-12-08-1480).

3. Innsigelse i saker etter plan- og bygningsloven fra 1. januar 2010.

Myndighet til å avgi innsigelse knyttet til jord- og skogbruk (herunder jordvern) i saker etter plan- og bygningsloven, overføres til Fylkesmannen fra 1. januar 2010. Fylkesmannen skal også følge opp saker der fylkeslandbruksstyret før dette tidspunkt har lagt inn innsigelse.

Retningslinjer for bruk av innsigelse i plansaker er gitt i rundskriv T-5/95 fra Miljøverndepartementet. Plandelen i ny lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) trådte i kraft 1. juli 2009, og det vises i denne forbindelse til Miljøverndepartementets rundskriv T-2/09 om ikrafttredelse av ny plandel i plan- og bygningsloven. Rundskriv T-2/09 gir retningslinjer for medvirkning i planlegging, herunder bruk av innsigelse.

Departementet vil understreke at det er fastsatt et nasjonalt mål om å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene. For å nå dette målet er det nødvendig at jordvern hensynet trekkes inn i kommuneplanarbeidet, og at de løsningene en kommer fram til i kommuneplanen får en forpliktende oppfølging i reguleringsplaner og enkeltsaker. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord må begrenses. Fylkesmannen må se til at kommunale planer ikke er i strid med nasjonale mål og interesser. Det vises for øvrig til at et forslag om en vernehjemmel i jordloven ble sendt på høring 11. september 2009.

4. Fylkesmannens rolle etter 1. januar 2010.

Når lovendringen trer i kraft vil Fylkesmannens oppgaver i saker etter konsesjonsloven, jordloven og skogbruksloven være å behandle klager over kommunenes vedtak, og å følge opp kommunenes praksis med sikte på å unngå at avgjørelser er i strid med regelverket eller nasjonale retningslinjer. Fylkesmannens rolle er dermed å ivareta rettssikkerhet for den enkelte, og å arbeide for at lokal praktisering av lovreglene kan bidra til å nå nasjonale mål.

Departementet vil i denne forbindelse minne om at Fylkesmannen gjennom lovendringene i 2009 har fått en kontrollhjemmel som et nytt virkemiddel for å ivareta nasjonale mål. Bestemmelsen i § 3 fjerde punktum i jordloven skal styrke Fylkesmannens mulighet til å følge opp kommunenes praksis. Bestemmelsen gir hjemmel for at Fylkesmannen kan pålegge kommunene for en bestemt tidsperiode å sende inn utskrifter fortløpende av alle vedtak i en eller flere sakstyper etter jordloven og konsesjonsloven. Ved behandlingen av denne bestemmelsen uttalte Næringskomiteen i Stortinget følgende:

"Flertallet anser dette som et svært viktig virkemiddel for en mer enhetlig behandling i tråd med regelverket og nasjonale retningslinjer slik at nasjonale hensyn vektlegges tilstrekkelig, og likhets- og forutberegnelighetsprinsippet ivaretas. I proposisjonen viser departementet til at "det er grunn til å tro at flere kommuner fører en praksis i strid med regelverk og nasjonale retningslinjer ved behandling av saker etter jordloven og konsesjonsloven" Flertallet ser med stor bekymring på denne utviklingen. Flertallet ser gjerne at det blir satt i verk ytterligere tiltak som kan gi bedre sikkerhet for at nasjonale bestemmelser blir fulgt."

Det er viktig at Fylkesmannen til enhver tid har en god dialog med kommunene, og driver aktiv veiledning og informasjon overfor kommunene innenfor dette saksfeltet. Kontrollhjemmelen må ses i sammenheng med dette. Utgangspunktet er at Fylkesmannen må ha gjennomført sine veilednings- og informasjonsoppgaver før rapportering etter den nye hjemmelen blir iverksatt.

Før det blir gitt pålegg om å rapportere må det foreligge opplysninger som indikerer at praksis er i strid med regelverket eller nasjonale retningslinjer på området. Tall fra KOSTRA, kommunedialog, erfaringer fra saksbehandling, kjennskap til saker gjennom media og kontakt med publikum kan for eksempel indikere en uheldig praksis. Det må foretas en konkret helhetsvurdering av dette, hvor Fylkesmannen må ta stilling til om nytteverdien av et eventuelt pålegg om rapportering er større enn ressursbruken, og vurdere eventuelle negative følger knyttet til pålegget. Et pålegg om rapporteringsplikt er ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

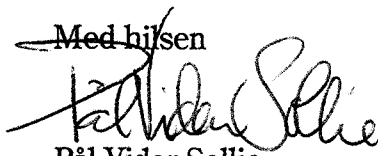
Rapportering er ment å være en midlertidig løsning, og kan bare pålegges for en nærmere bestemt periode.

5. Avvikling av fylkeslandbruksstyrene

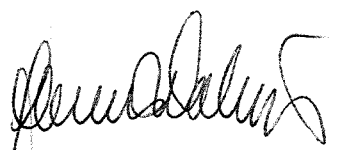
Ordningen med fylkeslandbruksstyrene opphører altså ved årsskiftet. Ved ikrafttredelsen vil det trolig være noen enkeltsaker og klagesaker som fylkeslandbruksstyret ikke har avgjort. I overgangsbestemmelsene til endringene i forskrift "Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, fylkeslandbruksstyret, Fylkesmannen, Statens landbruksforvaltning og Bergvesenet etter konsesjonsloven, jordloven og odelsloven" (FOR 2003-12-08-1479) er det lagt til grunn at søknader om odelsfrigjøring og klager som ikke er endelig avgjort av fylkeslandbruksstyret 1. januar 2010, skal avgjøres av Fylkesmannen.

Fylkeslandbruksstyrene vil ha sine siste møter før deres funksjon formelt opphører. Dette innebærer at det enkelte fylkeslandbruksstyre senest i sitt siste møte må få en oversikt over saker som ikke er ferdig behandlet, og ta stilling til om noen av disse bør avgjøres etter det siste ordinære møtet, men før 1. januar 2010. Hvis det finnes saker som bør avgjøres i denne mellomperioden, må fylkeslandbruksstyret ta stilling til om avgjørelsesmyndigheten kan interndelegeres til Fylkesmannen, eller eventuelt avgjøres i fjernmøte. For behandling av plansaker og eventuell oppfølging av innsigelser, herunder mekling, bør styrene delegere sin myndighet til Fylkesmannen.

Med hilsen

Pål Vidar Sollie
ekspedisjonssjef

Henrik Valeur
kst. avdelingsdirektør

Kopi:

Alle fylkeskommunene